

Nevepeno
Poprijeta Devica Marija

III letni tecsaj. 8 st.

1907. avg.

Zmozsna
Gospa Vogrszka

POBOZSEN MESZECSEN LISZT.

REDI GA

Klekl Jozsef, Plebanos Pri Szv. Szebestjani.

Vszebina.

Klekl Jozsef: Salve Regina	225
Szelepec Ivan: Zsivljenje i vcsenje nasega Goszpodna Jezusa Krisztusa.	229
Glász z hizsicske Jezusove	232
Dober odgovor	232
Po J. Zupancica S. J. mladenec: Nocsno klantivanje, szmri neduzsnozt i szrecse	233
Sz cs: Kaj je szociáldemokrácia	236
Szv. Augusztina govor (LXXXV) k bogátcom i szíromákcom	241
(Beringer S. J. Die Ablässe): Szmrty zsetva	243
(Po „Missionari“): Ne zaklinjaj!	244
Bassa Ivan: Iz zgodovine szv. materecerkve	245
Klekl Jozsef: Remuzat Ana Magdelena	259
S. J.: Ka za kvára vcsini szmrten greh?	252
Drobizs. — Glászi	254
Reduikov odgovor:	25Z

Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve koroni posle na ime: Klekl Jozsef plebanos pri szv. Szebestjani, posta Battyánd, (Vasm.)

Sziromáki, ki nemorejo zdaj vesaszi plácsati, kak vszako leto tak i letosz lehko po vecskrátnih sumah, ali pa, kda bodo meli naednok plácsajo!

Csiszti dohodki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga szamosztana (klostra) v krajini Szlovenszkoj na Vogrszkom.

Premiocse leto je osztalo nanjega 400 koron. Zdaj zse mámo 800 koron.

NEVTEPENO POPRIJETA DEVICA MARIJA

ZMOZSNA GOSZPÁ VOGRSZKA. — POBOZSEN MESZECSEN LISZT.

— RÉDI GA : —

KLEKL JOZSEF

PLEBÁNOS

PRI SZV. SZEBESTJÁNI (P. BATTYÁNO, VASMEGYE.)

Pribaja vszaki meszec 8-ga. Cena 2 koroni, v Ameriko tri.

Salve Regina.

Mati miloszti je Marija ob 3), ár povrnjene gresnike pomága, naj v sztáre grehe nazaj ne szpadnejo. Povrnjene gresnike pomaga Marija, ali okornim ne ide na pomoec. Zakaj tei zsvilenje je szuprotno Marijinomi djánji, to je pa zse szta-

rinszka recs, ka mati szamo nad dobrim e detetom má veszélje. Zlátorecsni szv. Peter pise „Niscse sz ne more za Marijinoga szina, ali hcser imenüvati, ki v szmrtnom grehi osztáne, on je ne vreden, kabi sze za dete takse matere zvao, ár je Marija ponizna, gresnik bi pa gizdav bio? Marija je csiszta, gresnik bi pa szovrázso szvojega blizsnjega? Taksa znamenja szo ta, za valo sterih on tak szvete matere dete ne more biti i „niti nescse biti“.

Eden kroto veliki gresnik je ednok etak nagovoro Bl. Deo. Marijo: „Pokazsi, ka szí mi mati!“ I za odgovor je dobo „Pokázsi, ka szí mi szin“. Teliko pomeni, ka cse jaz nescsem pokore csiniti, nescsem na pravo pot sztopiti i po njoj hoditi, Marija mi je ne mati i niti ne more biti. Ta recs „mati“ delavno lübézen pomeni, takso lübézen, stera dela dobro szovjemi deteti. Ali taksemi gresniki, ki sze nikak nescse szpokoriti, ne more Marija nikaj dobroga vcsiniti, da njemi niti szam G. Bog nemore pomágati, kak je szam Jezus pravo, ka tisztim, ki proti szv. Dúhi gresijo, sze te greh ne odpüsztí ne na tom, ne na ovom szveti. Za táksega csloveka zato, ki v sztálisi szmrtnoga greha zsive i *ga porvzsti nescse, ne ga pomocsi pri Mariji, ne njemi je mati, ne more njemi miloscse dati, ár je nescse vzéti.*

Ona je szamo tisztim gresnikom na pomocs ki szvojo gresno pot povrzsejo i mocsno volo májo, vecs ne zabloditi.

Da szo tei gresniki taksi, kak veliki betezsni, ki csi sze ne varje od vszake skodlive hrane i pitvine, od vszakoga mantránja, nazáj szpádne v szvoj prvejsi beteg, z steroga sze redko kda more znova vüszkopati, zato szo oni tüdi odvsezga düsi skodlivoga morejo csuvati.

Povrnjeni gresniki kak gorhodécsi veliki betezsni szo szlabi; vsze njim escse skodi, hitro sze poteknejo; pa hüdi düh je tüdi bole napeláva na greh, ár je zen kráj szrditi, ka je zgübo — drágo zgübleno recs pa vszaki rad nazáj isese — z drügi kráj pa, ár zná, ka szí sztemi lehzej dene, kak z mozsni, da pozna njihove szlaboszti.

Marija je tem gresnikom na pomocs, ona je bráni pred hüdim, ona moli za nje; deca szo njoj, zgüblena i

znova gornájdena deca; vu pekel zakopana i zdaj znova vu nebo zapiszana, strahsno zamazana i zdaj znova ocsiscsena; grdo raztrgana i zdaj znova okincsena, nága i zdaj lepo oblecsena deca.

Oh keliko vrocshi molitvi posle za tebe, ár ti je *mati miloszti*, na dobro pot pridocshi gresnik, naj sze ne zgübis vkraj od nje; pod plases szvoj te zagrné, naj te ne najde hüdobni düh; k Jezusi te zové, kabi ga gosztokrat k szebi jemao, naj ne oszlabis i nazáj v peklenszki ogenj sze ne pogrozis; k molitvi te vábi, naj te ta nájszvetesa daritev opomina na veliko lübeznipuno trpljenje Jezusovo, steroga je ona ponávlanje, i naj szednim njeno pod kri-zsom preneseno mantrnistvo tüdi globoko v szrce szégne i ti je nagne na *ne vecs gresenje*: grdi pred tehom zape-lávanje hüdoga düha, ki te med szvet, med pajdáse, na plesz i drüge veszelice ráta, naj ne zgübis nébe, ne posz-tánes nage, brez oblecsa düse neszrecsник.

Oh bogaj to mater! Szpoznaj njéno veliko szmilenje do tébe. Daj po njoj sze resiti, kak szo sze milijoni dali. Egyptomszka szv. Marija je njéno pomocs vzsivala vu püsztini v sztrahsnoj szamoti i hüdoga duhá kak batrivno je obládala!

Szv. Margeta kortonszka je v nájlepsoj mladoszti zapüsztila pot greha i je pokoro delala, ka sze szvet csüdivao nad njov. I pomagala njoj Marija, v stere mate-rinszko obranbo sze vnogokrát zrácsala. Sto je dao mocs szv. Tereziji, ka je zapüsztila mládoletno gizdo i sze je v szamosztam podala, kde je sz pokorov i sz csisztocsov szvojov kak szunce szvetila i szegrevala na vecs dezsél? Velika pomocs Marijina, steroj sze je po maternoj szmr-ti zrocsila i za mater odebrála i stero jo prav gorécse csasz-tila. Milijoni szo po njenoj prosnji dobili miloscso szta-novitnoszti, dobis ti gresnik tüdi, szamo imej volo ne gresiti, prilik nevarnih sze ogibati i prav szresno csasztiti Dev. Marijo.

Szv. Csiszlo, szv. skapuler, Marijin liszt i vsze jezero pa jezero drügo na Marijo te szpominjajocse ti naj lübo i drágo bo. Veszelo idi tá, kde kaj dobroga zvedis od Marije, rad prebiraj njo szlavécso knigo, rad prepevaj njo dicsécse peszmi, rad sze drüzsi zs njo csasztécsim seregom, vido bos te na szmrtnoj vüri, ka ti je Marija ne

szamo povrnenje szpravila, nego na dobroj poti tüdi obdrzsála, szpoznas te, ka ti je ona zaisztino *mati miloszti* bila i vu nébi bos sz vszemi povrnjenimi za Bogom náj-bole njoj dávaó hválo, ka szí ne pogübleni. Lübleni cstevci, szrcsno zselem, kabi vszi med tem hvalodavájocsim seregom bili, kabi sze nam vszem poszrecsilo, ka v peszmi tak *milo* proszimo:

Tedaj nasz pelaj
v raj preveszeti;
tam bomo peli
hvalo vszak' csasz.

(Dale.)

Klekl Jozsef.

Zsivljenje i vcsenje nasega Goszpodna Jezusa Krisztusa.

VI. del.

Trplenje Goszpodnovo.

1.

Gethszemanszki ograd.

Goriszlanovski Jezus od vecsérje so je prek Cedron potoka, gde je bio eden ograd, vu steroga je notrisztopo z szvojimi vucseniki. Imé pa onoga meszta je Gethszemáni bilo. Eszi pridocsi Jezus veli vucsenikom: szedte szí doli eti, dokcs mo jaz molo eta idocsi.

I k szebi vzemsi Petra i dvá sziná Zebedeusoviva: Jakaba i Jánosa, zácsao sze plakati i zsalosztiti. I vucsenikom szvojim je pravo: zsalosztna je dūsa moja do szmrti. Csákajte eti i verosztūtjite z menom. I edno malo napréjidocsi szpadno je na szvoj obráz i molo je govorécsi: Ocsa moj, csi je mogocse, naj miné od méne ete pehár, ali ne kak jaz scsém, nego kak ti. I k vucsenikom idocsi najsao je njé szpajocse i veli Petri: tak nemorete edno vőro verosztūtivati z menom. Verosztūtjite i molte, da ne szpádnete vu szkūsávanje. Dūsa je toti pripravna, ali telo je szlabo.

I odhájajocsi znovics je molo: Ocsa moj, csi je ne mogocšno, ka bi mino od méne ete pehár, brezi toga, ka bi ga szpio, naj sze zgodi tvoja vola. Znova je so k vucsenikom i njé poszpáne najsao. Tam njé nihá, i odhája trétjics z onimi recsini molécsi.

Po tom sze je eden angel szkázao z nebész, ki ga

je pokrepo. I vu szmrtnom vojüvanyi dugse je molo. I znoj njegov je bio, kak na zemli tekocse krvne kaplice. Z molitvi gorisztanovsi k vucsenikom ide i szpajocse njé najde, veli záto njim: Ka szpíte? Sztante gori i verosz-tüjte, naj vu szküsávanje ne szpádnete.

2.

Judásovo odajsztlvo.

Priblizsávali szo sze zse vüzenszki szvétki i popovszki vládnice i pizmoznanci szo szí premislávali, kak bi vmorili Jezusa, ár szo sze bojali od lüsztna, stero je Jezusa za velkoga proroka drzsalo. Sztopo je pa hüdi düh vu ednoga z dvanájszet apostolov, iskaríoth Judása, ki je odiseo k popovszkim vládnikom ino szí je z njimi vküpzgucsao, kak bi ga njim vu roké dao.

Judás je dobro znao za on ográd na olivetszkom bregi, ár je Jezus vecskrát tam bio z vucsenikmi szvojimi. K szebi je vzeo eden sereg lüdi i z poszvetom, z szkalami i z orozsjom sli szo na ono meszto. Zse prvlé njim je dao Judás znaménje govorécsi: Koga küsnem, on je, primte ga. I k Jezusi prisztópivsi právi: zdrav bodi mester! i küsne ga.

Jezus pa veli njemi: Judás z küsom odás Színá cslovecsega. Ali znajocsi vsza, stera na njega pridejo, Jezus sze ne steo odszloboditi z njuvih rok, nego pred njé sztopivsi pita: Koga iscsete? Odgovorili szo pa oni: Jezusa Nazarenszkoga. Veli njim Jezus: Jaz szem. Med njimi je pa sztao i Judás, ki je odao njega. Gda szo csüli Jezusa recsi nazdrí na zemlo szo szpokapali. Jezus je njé znovics pitao: koga iscsete? Oni szo pa pravili. Jezusa Nazarenszkoga. Veli Jezus: Pravo szem vam zse, ka szem jaz on, csi tak mené iscsete, dopüszlíte ete odhájati. Ž tém sze je za szvojo vucsenike poszkrbo, naj bi sze szpunilo, ka je pravo: Ocsa moj, stero szí na méne zavüpaó, z njih ni ednoga szem ne pogübo. Simon Peter pa vöpotegnóvsi szvoj mecs odszekao je vüho szlugi visesnjenja popa. Szlugi je pa imé Malkus bilo.

Vidivsi to Jezus právi Petri: püszti nazáj tvoj mecs

vu nozsnico, ár ki orozsjé zgrábijo, z orozsjom preidejo. Jeli stímas ka nemrem prosziti Ocsó mojega i dao bi mi hitro vecs kak 12 legion angelov? Ali kak bi sze le szpunila pizma, poleg sterih sze tak more goditi?

Po tom sze je pa k szlugom obrno govorécsi: kak na razbojnika szte prisli z száblami i z dremlami. Vszaki dén szem med vami szedo vucsécsi vu cérkvi i ne szte me zgrabili. Vsze to sze je pa záto zgodilo, naj bi sze szpunila ona, stera szo od okolnosztih moje szmrtni prorocje naprepovedali. Po tom szo ga vucsenicje vszi odsztavili i razbezsali.

(Dale).

Szlepec Ivan.

Glász z hizsicske Jezusove.

Vu Lübeck nemschoga meszta sztolnoj cerkvi je vu szveliscsi na mramornatno tablo to vazsno opominanje gorzapiszano :

Za vucsitela me imenűjete i na mojo recs nikaj ne dáte;

Za szvetloszt, i me li ne vidite;

Za pot me mate, i ne hodite po mojich szledáh;

Za zsitek me zovete i me ne zselete;

Za modroga me mate i me ne naszledujete;

Za lepoga me drzsite i me ne lűbite;

Za bogatoga me zovete i nikaj ne proszite od méne;

Za vekivecsnoga i me ne iscsete;

Za szmilenoga me imenűjete i sze itak ne vűpate vu meni;

Za goszpoda me zovete i mi ne szlűzsíte;

Bog szem vam i mi ne szlűzsíte;

Za pravicsnoga me máte i sze me ne bojíte;

cse vasz pogűbin — *szami szebé krivte*.

Dober odgovor.

Eden bogati goszpod je duzszen bio zahvalnoszt szkázati ednomi kmeti; pozvao ga je zato na obed. Kda bi szí ta fina goszpoda sztolne robce za sinjek opicsila i parovno k jeli szpádnola, náš kmetics sztojecs osztáne i sze prekrizsi pa pobožno zmoli sztolni blagoszlov i szamo potom szede k jeli.

Preobrazseni goszpod ga pita, ocsa zakaj molite, jeli to kaj haszni? te pri vasz escse molijo?

Ne vszi — odgovoro je kmet — mam dve lepivi szvinji, tidve brez molitvi letita k kopanji.

Nocsno klantivanje, szmrt neduzsnozti i szrecse.

Po vsze szlovenszki krajinah je satan goszto poszėjao nocsno klantivanje, tisztı greh, sterih mlade lüdi od neduzsnozti i vsze csaszne i vecsne szrecse preprävla. Odörni ponocsnjáki majo po vszeh krajinah med szebom zvezo szkoro ednáko prosztozidarom; i mladénec sze more sztem v njihovo peklenszko drüzstvo zapiszati, ka vszem zadoszta vina küpi, i je zapoji.

Ali jaj tebi, dozday scse posteni i neduzsni mladenecek, csi sze med racsun neszrecsnih ponocsnjákov zapisesh! Zakaj te, gda te med szébe zemejo i zapisejo, posztánes szkoro rávno tak neszrecsen, kak da bi sze szamomi peklénszskomi satani prekdao. V njihovom nocsnom zbiranji sze vkrátkom császı navcsis vszega hüdogo, i odvadis vszega dobroga. Csüo bos govoriti, ka sze med krsceseniki nigdar neszme govoriti, csüo bos szpévati peszmi, stere szo gresne i szpacslive; csüo bos szvoje ponocsne pajdáse kricsati, vido je bos noreti zacsinjati, ka je sztrasno neszpodobno i odörno pred Bogom i lüfmi. Cse te ponocsnjáki med szebe zemejo, o neszrecsni mladénec bos v málom császı vesz szpremenjen, vesz otopen, szlepi i glühi za vszako lepo opominanje; popolnoma bos zgübleni za cerkev, zgübleni za szv. szpoved i precsiscsávande, k sterima nebos steo vecs hoditi, ali je pa bos grozno uszkronja-

vao: zgübleni bos za szvoje neszrecsne sztarise, steri te nedo mogli z níksov prosnjov i z níksim opominanjom nazaj na právo pot pripelati, ár de sze ti szkoro nemo-gocse vidlo, ka bi mogeo szvojo nevredno drústvo zapüs-ziti, ár bos sze bojao zameťavanja szvojih razvüzdani pajdásov; zgübleni bos za obsino, sterij bos nameszto csaszli szramoto delao, i nazádnje zgübleni bos za Bogá i za szamoga szebe, ár bos trdokorno vu szmrtnih grehah zsivo i mro.

Minés i dás za odörno ponocsnjásko szrecso i veszélje vszo szvojo csaszno i vecsno szrecso.

Drági mladénec ka pa zgübis pri nocsnom klanti-vanji? Zgübis 1) csaszti postenje 2) goszpodárszivo 3) dosztakrát zdrávje i zshivlenje i 4) tñdi neduzsnoszt i miloscsó-Bozso; po szmrti pa vecsno zvelicsanje.

Ob prvim premiszli, drági mladenc, csi sze med ponocsnjáke podás, da zgübis *csaszti i postenje* pri lüdeh. Zakaj steri lüdje vnocsi brezi potrebcsine okoli hodijo? Lehko ne tolvaje, steri okoli hizs lázijo, da bi kaj okrali? Morebit ne roparje, steri na polnike sztrázsijo, da bi je pobili i oropali? Ne spilarje i pijánci, sterim je ne za-doszta dugi den, liki escse vnocsi zaprávlajo péneze? I zadnjics ali ne necsisztniki, steri szvoja odörna dela v tmicsnoj nocsi szkrivlejo. Glédaj drági mladénec med edno telh stíreh vrszt neszrecsnih ponocsnih gresnikov ti szpa-das, csi vnocsi brezi potrebcsine okoli hodis. Premiszli, ka szí szlepi te, csi miszlis, ka je lepo za tébe, csi sze ponocsni csasz zdrügimi klantusi okoli szteples. Da gledaj csaszti mládoga csloveka ne sztoji v tom, ka vsze vcsini, ka mláda krv pozsele, ka szí níksega nevarnoga ali gres-noga veszelja ne odpove, i ka sze more norosztí i raz-vüzdanoszti drügh ponocsnjakov vdelezsiti, csi scsé pred szvetom kaj valati. Žmiszli szí, ka mladomi csloveki pred Bogom i vszemi csednimi lüdmi to dávle právo csaszti, csi sze rad, kelko je li mocse, domácsé hizse drzsi, i povszod sze tího i csedno oponása, po dnevi vrlo dela i vnocsi pa v Bozsem imeni pocshivle. Kak hitro sze pa od kaksega mladénca zvédi, da je ponocsnják, zgübo je zse vszo csaszti i dobro ime pri vszeh postenih lüdi, i kak velka neszrecsa i skoda je to za njega! Krcsászski dober goszpodar ne vžeme rad v szlüzszbo ponocsnjáka, i

modra deklina tüdi ne zeme rada za mozsá ponocsnjaka.

O krscsánszki mladénec zse za volo szvoje csaszti i dobroga iména szí duzsén v nocsí doma osztati i drüstve ponocsnjakov sze popolnoma ognoti. 2) Ob drügim szí to vcsíniti duzsén, ár znocsnim klantivanjom oprávas szvoje goszpodarsztvo, imánje. Zakaj v drüstvi ponocsnjakov bos mogeo pijancsevati i sz pijanosztjov zaprávis doszta pénez, stere bos ob prvím krao szvojím sztarisom i potom tüdi szam szebi.

Ka szo te recsi isztinszke, mámo za to doszta zglédov. Za szvedoka te pozovím tebe zakonszki mozs, ki za volo szvoje pijanoszti i ponocsnoga vlacsüvanja i potepanja po krscmah sz szvojov neszrecsnov zsenov vszigdár v szovrázstvi zsivis; povej odkritoszresno, neszrecsni zakonszki mozs! gda szí sze prvics pijanoszti navado? Jeli, dokecs szí Boga lübo, rad molo i szvojím sztarisom veszélje delao, tecsász ti je bilo vino protivno, csi ti je sto ponüvao; ali gda szo te nocsni klantosje vu szvoje drüstvo vzéli; te szí zácsao vu dobrom mlacsén posztájati; i te te je ne vecs veszelila cérkev, i od predge szí zacsno vö oditi; i k szpovedi szí prisziljeni so szamo k vüzmi; i tak szí zgübo vsze krscsánszke csednoszti i poleg drügih grehov szí sze navcsó tüdi pijanoszti pri szvojih ponocsnih pajdasah.

(Dale).

Po J. Zupancica S. J. mladenc.

Ka je szociáldemokracia?

Szociáldemokrátí vcsijo, ka je cio csloveka zemelszko blázsensztvo.

Vszi krisztjani známo, ka szmo záto na szvejt sztvorjeni, naj Boga szpoznamo, njega lúbimo, njemi szlűzsimo i naj sze tak zvelicsamo. Ali tá od vszeh lűdih szpoznana pravica sze szociáldemokrátom ne dopádne, ar csi bi sze vszi lűdjé po toj pravici ravnali, tak nebi poszlűsali na szociáldemokrátne krive proroke, steri lűdem eti na zemli obecsűjejo blázsensztvo. Záto szociáldemokrátje to glászijo kakti szvoj glávni návuk, ka nega vekivecsnoga zsitka, ne ga nájema i kastige po szmrtil na drűgom szvejti i ka je dűsa csloveka ne nemrtelna, nego cslovek po szmrtil premine, kak sterakoli nevolna sztvar. I tak — velijo oni — je cslovek szamo za ete szvejt, za té zemelszki zsitek sztvorjeni i nema niksega visisege cila ali odrédjenja; záto szí prej naj vszaki eti na zemli lepi, veszéli zsitek szpráva. Z drűgov recsjov oni to právjio, ka je cio csloveka zemelszko vzsivanje. I tak bi na bozsi kep sztvorjeni cslovek szamo záto priseo na ete szvejt, naj eti eden kratki csasz káksa nevolna telovna veszolja vzsiva, potom pa naj preide kak eden pesz ali mácska! To bi sztrasno zsalozstno bilo zanász! toga návuka jasz nikak pa nikak nebi mo-

geo vervati! I csi bi to vu isztini tak bilo, toga jasz nebi mogeo presztáti, v dvojnoszt bi szpadno, pamet bi sze mi zmesala od té britke znanoszti, ka jasz morem preminoti, ka me vecs ne bode! Moja pamet, moje szrce mi to právi, ka szam jasz vecs, kak edna nema sztvar, ka jasz ne preminem, nego vszigdár osztánem; csütim vu szebi, ka jasz morem nemrtelen biti!

Alí csi jasz to verjem, tak nemorem naszledüvati szociáldemokrátnih navukov, steri to lazsejo, ka je moj cio eti na zemli; ar csi po etom zemelszkom zsitki ne preminem, tak szam mojega cila eti na zemli escse ne doszégno. To dobro znájo szociáldemokráti, záto najobprvim tajijo nemrtelnoszt düse, ar, ki verje vu vekivecsnom zsitki, on nemore vervati szociáldemokrátnih navukov, steri szamo na eto blatno zemlo glédajo, szamo eti obecsüjejo szrecso i veszelje. Ki pa ne verje vu vekivecsnom zsitki, on de taki rad vervao, ka je njegov cio to, naj njemi eti na zemli dobro ide, naj szi tû szpuni vsza zselenja szvoje pokvárjene nature. Záto je *fundament i zacsétek vszeh szociáldemokrátnih navukov to, ka je cio csloveka zemelszko blázsensztvo*. Na to lázs zidajo szociáldemokráti vsze szvoje drüge lazsi. I vu tom dugovánji szo oni szpametni za szébe. Znajo, ka je cslovek szlepi za nevidna dela i jako osztre ocsi má za vidna, zemelszka dela; ka doszta ráj verje ono, ka vidi, kak ono, ka ne vidi; záto za kákse nevolno zemelszko veszélje taki rad odá szvoje vekivecsno nebeszko veszélje, steroga z ocsmi ne vidi. I znájo, ka je csloveka sz tem najlezsej odtrgnoti od Boga, csi njemi eti na zemli obecsajo blázsensztvo; ar ki szvoje blázsensztvo na zemli iscse, on ga ne iscse vu Bogi; táksi cslovek sze zpozábi z Boga, ne bode njemi vecs szlüzso, nego nevernik, tajivec Bogá, pogan posztáne. I zatogavolo vesz navuk szociáldemokratov na to cila, naj sze lüdje zalübijo vu ete szvejt, naj tû csákajo i tû iscsejo szvoj cio, szvoje blázsensztvo. Ar csi do lüdje vu zemelszkom vzsivanji iszkali szvoj cio, tak do radi vervali vsze lazsi szociáldemokratov.

Katolicsanszkim lüdem pisem, záto ini je ne potrebno zdaj eti na duzi szvedocsiti i dokazsüvati, kak velika szleparija je té krivi návuk szociáldemokratov od zemelszkoga cila csloveka. Sto má oblászt odlocsiti cio

csloveka? Jeli, ka szamo On, ki je csloveka sztvoro!? — Csi vi na priliko eden motikin stio napravite, sto odlocsi cio za on falat lesza? Jeli on szam, ali pa vi, ki szte ga vöszteszali? Jeli more motikin stio odlocsiti, ka on vecs ne bode motikin stio, nego bode kolek za trsz? Nikak ne; nego on more motikin stio osztáti, dokecs ga vi szami ne odlocsite za káksi drügi cio. Rávno tak je cslovek. Sztvoriteo je csloveka na té cio odlocso, naj cslovek eti na zemli szpuni njegovo volo i naj po tom zemelszkom zsitki vekivecsno blázsensztvo doszégne. I toga nasega cila niksi szociáldemokrátje nemrejo na drügo preobrnóti. I csi do rávno szociáldemokráti szto-millionkrát ponávlali, ka je cio csloveka zemelszko vzsivanje, cio csloveka itak tiszto osztáne, ka je Sztvoriteo posztavo pred njega! Kakstécs bi szociáldemokráti zseleli, da bi ne bilo vekivecsnoga zsitka, nájema i kastige na drügom szvejti; kakstécs bi oni zseleli, da bi po szmróti na veke preisli, kak zginjeni pesz, ka bi sze njim tak ne trbelo bojati zaszlüzsene bozse kastige: vsze je zaman, dusa li nemrtelna osztáne i Bog de vszem placšúvao poleg vrednoszti, szociáldemokrátom tüdi!

Virhov, neveren luteranszki professor je ednok pravo: „Szpameten cslovek ne verje, ka bi cslovek za vekivecsnoszt bio odlocseni.“ Tá recs je szociáldemokrátom prav prisla, veszélo szo jo gorvzéli i nepresztanoma jo ponávlajo. Hválijo sze, ka — ovo — eden jáko vucseni doktor tüdi to vcsi, ka oni: Ali kaj za noroga gucsa je to? Rávno naszprotno je isztina! „Nieden szpameten cslovek ne dvoji vu tom, ka je cslovek za vekivecsni zsitek odlocseni!“ právi Göthe, ki je malo imenitejsi cslovek od Virhova. Vszi poganszki i vszi krscsanszki csedni lüdjé szo vszigdár vervali, ka je csloveka dusa nemrtalna i ka je cslovek za vekivecsnoszt odlocseni! Szamo rávno Virhov professor ne verje toga i njegovi naszledniki! I tak ali szo vszi csedni lüdjé od zacsétka szvejta do denésnjega dnéva norci bili, ali je pa Virhov professor nore! Da je pa to ne mogocse, ka bi Bog szto millionom lüdi zmesáno pamet dáó i szamo rávno Virhovi právo pamet, záto moremo to miszlití, ka je Virhov zmesane pámeti cslovek.

Szokratesz, Plato, Cicero, Arisztotelesz, Szv. Augusz-
tind, Szv. Tomas i vnogo drügh jáko modrih gláv je
szpoznalo, ka je cio csloveka ne ete szvejt, ne ete ze-
melszki zsiték! Jezero pa jezero-million lüdih je vszigdár
vervalo to iszto pravico! Odked je tá obsinszka vera,
odked je to obsinszko szpoznanje? To obsinszko szpoz-
nanje i vervanje je szam Bog vcepo vu csloveka. Ka szo
vszi národje vszigdár ednáko vervali i szpoznávali, ono
je pravica!

Odked je cslovecsa dűsnaveszt, odked je to, ka je
vszakoga csloveka szram, csi je kaj hűdoga vcsino, odked
je sztráh od kastige? Vsze to od nase nature zhája, stera
csüti, ka je greha ne szlobodno csiniti i ka za greh kas-
tigo dobimo. Ali csi cslovek nebi bio za vekivecsnoszt
odlocseni, tak bi to vsze szmeha vredno prázno delo bilo!
I celi nas zsiték bi velika nerazumlivoszt bila. Najvecsím
lűdem bi zsiték nezgovorna neszreca bila; ár najvecs
lűdih eti na zemli nema drűgoga, kak trpljenje, sztrádanje,
bolecsine i. t. d. Cslovek bi bio međ vszemi sztvármi
najbole pomilűvanja vreden; ar drűge sztvári nemajo pa-
meti i tak ne szpoznajo szvoje neszrecse i szvojega konca:
cslovek bi pa znáo szvoj zsalosztén konec. To znánje, to
csűtenje bi csloveka vmorilo! Csi nasa dűsa nebi bila
nemrtelna i tak mi nebi bili na vekivecsni cio odlocseni,
te bi hűdodelniki szrecsni bili, ar bi za szvoje grehote
ne dobili pravicsne kastige! Kak sztrasno bi bilo to znati,
ka za dobro delo, za jákoszt nigde i nigdár ne dobimo
nájema; i kak neprenoszna britkoszt bi to bila nam, csi
bi hűdodelniki, ki szo nasz gűlili, pregánjali i mantrali,
ne dobili zaszlűzsene kastige! Zátó je pravo Ruszó, té
nájvéksi neprijáteo katolicsanszke vere: „Meni ne trbe
niksega szvedocsansztva za nemrtelnoszt dűse; ár more
biti ednok pravicsno poglihanje, dobri morejo nájem, bozsni
pa kastigo dobiti! To je gvűsno szvedocsansztvo; dűsa
more nemrtelna biti, nacsí je ne mogocse;” — Ali proti
szociáldemokratóm nam je najlepší dokáz to, ka eti na
zemli niti nega popólnoga blázsensztva. Zaman glászijo
oni, ka je cio, csloveka zemelszko blázsensztvo, da ed-
nok na zemli blázsensztva nega! Naj prezsenéjo iz szvejta
szkuzé, betege, szíromasztvo, kűgo, pomor, tocsó, szűsavó,
povoden, mraz, vrocsino, potrsz i vsze drűge nevole, pa

szamo potom naj govoriijo od zemelszkoga blázsensztva ! I csi odsztránijo vsze nevole, naj obladaio tñdi szmrt ! Ar dokecs szmrt hodi csloveki za petámi, tecsász jasz ne verjem vu niksem zemelszkom blázsensztvi. Ar csi rávno komi jáko dobro ide na szvejti, csi rávno lehko szpuni vsze szvoje zsele, itak je ne blázseni, ár vszigidár more trepetati, ka szmrt zdaj pa zdaj prek vrezse nit njegovoga veszelja i zsitka. Záto, dragi cslovek, ka nega na szvejti, onoga ne iscsi ! Blázsensztva na etom szveti nega i tak bi je ti zaman iszkao !

Sz—cs.

Szv. Augustina govor (LXXXV) k bogátcom i sziromákom.

si scsés vu zsitek iti, zdrzsi zapovedi.« (Mátaj XIX. 17).

I. Denésnji szvéti evangélium, steri je zdaj priseo do nasih vüh, bole zsele, naj ga poszlüsano i zdrzsimo, kak naj ga razlagamo.

Ka je szvetlese od toga szvetloga tráka : »Csi scsés vu zsitek iti, zdrzsi zapovedi.«

Ka bi vam záto pravo ?

To : »Csi scsés vu zsitek iti, zdrzsi zapovedi.«

Jeli je, ki ne bi scseo zsitka meti ? i itak, jeli je, ki bi scseo zapovedi zdrzsati ?

Pa csi nescses zapovedi zdrzsati, zakaj szi isces zsitek ?

Csi szi manjaren za delo, zakaj sze pascsis po plácsó ?

Tishti bogati mladenec je pravo, ka je zdrzso zapovedi ; na to je vekse zapovedi csüo : »Csi scsés popolen biti, edno ti fali ; oddaj vsze, ka mas i daj sziromakom« : i ne zgübis nikaj, nego »kincs bodes meo vu nebi ; i hodi naszledüj me. Da, ka ti haszni, csi vcsinis, mené pa ne naszledüjes. On je pa, kak szte csüli, zsalosztén i po-bit odiseo, ár je veliko bogasztvo meo.

Ka je on csüo, szmo mi tüdi csüli. Krisztusova vüsza szo evangélium.

Vu nebi szedi on ali ne prehenja gucsati na zemli.

Ne bodimo glühi, ar on kricsi.

Ne bodimo mrtvi, ár on grmi.

Cse to vekse nescses vcsiniti, vcsini to menjse ; cse je tih veksih terh prezsmeten za tebe, koncsi toga menj-sega vzemi na szebe.

Kaj, morebit szi na oboje leni ? Zakaj sze obema protiposztávlas ?

Ta veksa szo ta: »Oddaj vsze. ka más, razdeli med
sziromake i naszledűj mené.«

Ta menjsa szo: Ne mori. Ne praznűj. Krivo ne
szvedocsi. Ne kradni. Postűj oco i mater. Lübi blizsnjega,
kak szamoga szebé. Vcsini tá.

Zakaj bi ti glaszio, oddaj kincs tvoj, vrednoszt tvojo,
da niti to, nemorem z tébe vtrgnoti, naj lűckoga nebi
razbijao.

Csűo szi »Ne kradni« i ti szi tat.

Pred licom velikoga Szodca te ne imajo niti za tol-
vaja, nego za razbojnika.

Mili sze szam szebi! szmiluj sze szam szebi!

To zsvilenje ti ęscse dopűszti csasz, ne zavrzsi opo-
minanja.

Vcseraj szi tolvaj bio, ne bodi ęscse dnesz! Ali mo-
rebit szi zse dnesz tűdi bio? Ne bodi vűtro! Konec nap-
ravi ednok hűdobiji za volo nájema pogodi sze k dobromi.

Imanje bi rad meo, ali dober biti nescses; zsitek ti
je protiven tvojim zselam.

Cse je velika dobrota pripravno sztanje meti, kaksa
hűdobija je hűdobna dűsnaveszt.

(Dale.)

Szmrti zsetva.

Vszaki den po celom szveti okoli sztostirideszet jezér lüdi merje, med njimi okoli tridvajszetijezér katolicancov. Vszako vüro vu dnévi kelikim je potrebna pomocs, naj sze na veke pa pogübijo ! Naj nasz gene potrebsina nasih mirajocsih bratov, stere szmo duzsni lübiti, kak szami szebé ! Molimo za nje !

Poszebno preporácsamo od X. Piuša rimszkoga ocsé l. 1850. febr. 2. potrdjene molitvi vecskrátno oprávlanje na den, stera sze etak glaszi :

Dobrotiven i milosztiven Jezus, lübitel düs, za volo szmrtnöga vojszküvanja tvojega nájszvetesega Szrca i za volo bolecsin tvoje nevtepene matere proszécs te proszim operi sz tvojev krvjov po celom szveti vsze tiszte gresnike, ki sze zdaj sz szmrtjov vojüjejo i escse dnesz preminejo. Amen.

Szami szv. ocsa szo to molitvico trikrát na den opravili i na nje oprávlanje pobüdlivo goripozvánje sz temi recsmi dokoncsali : „Naj milosztiven Goszpod poleg szvoje neszkoncsane dobrote bode tak ravnao, naj tiszti, ki szo vu zshivlenji mirajocsim tak na pomocs bili, naj na szvojoi szmrtnoi vüri szpodobno pomocs zadobijo.«

(Beringer S. J. Die Ablässe.)

Ne zaklinjaj!

Vu obcsini Djurov je eden kmet sz szvojim tezsakom na pole so delat. Tezsák szí je pomali djao i to je tak szvadilo kmeta, ka ga je prekuno : Ti prekléti, dabi bár ne mogeo z toga pola domo!

Na poli szta osztala do vécsera ali so je szamo eden domo, tezsák, kmeta szo neszti mogli, ár ga je vihér zadobisáo i sztrela ga morila.

L. 1896. szo romarje sli domo z »krechovoga« romanja i med njimi je bila tüdi edna zszenszka z Ráve. Da sze je oblacsila, romarje szo sze popascsili, naj je nevihta kjer na poti ne dobi. Tá zszenszka sze je ne mogla zsnjimi pascsiti, záto sze je tak razszrdila, ka sze je doliszedla i zakunola, ka vecs nikdár na bozso pot ne bode sla. Proti navádi je blizsk zdaj trufo, ne bezsécse romare, nego szedécso zaklinjalco. Mrtvo szo jo domo neszli ; kam njoj je düsa prisla, ne vem. Ali po romanji je zaisztino vecs ne mogla hoditi.

(Po »Missionari«.)

Iz zgodovine szv. materecerkve.

Rimszki papovje tretjega sztoletja.

Na konci drügoga sztoletja je na sztolci szv. Petra Viktor (189—199. l.) papa szedo, te 14-ti med rimszkimi papezsami. Vu tretjem sztoletji je zandrügim 15 papov ravnalo szv. matercerkev, steri szo vszi z krvavov szmrtjov vadlüvali vero Krisztusovo. Ne szamo poganje szo njim davali szkrb, steri szo z mecsom-ognjom preganjali krsztsenike, nego tüdi vnogi krivoverci ino od szvete materecerkve odpadjeni krsztsenicje tüdi, steri szo njim vekso zsaloszt szpravlali, kak neverni poganje. Med temi szo poszebnoga szpominanja vredni Callistus (l. 217—222), ki je kvatrne poszte nasztavo na meszto sztarih posztov, na stere szo dühovnike poszvecsüvali. Te papa je tüdi zvün Rima pod zemlov nove votline, tak zvane katakombe, dao kopati, kde szo krsztsenicje za csasza preganjanja vküp hodili na bozso szlüzsbó i kde szo szvoje pokojne zakapali. Njegove katakombe escse denesnji den sztojijo ino szo najvekse med vszemi. Vu njegovih katakombaj je 46 papov i szkoro 8000 maternikov pokopanih. Szv. Urban (l. 222—230) njegov naszlednik je zse vu caszarszkom dvori za csasza Alexander Severus

caszara tüdi razsiro katolicsanszko vero Szv. Pontianus (l. 230—235.) je ne dugo ravnao szv. matercerkev pa je nancs ne v Rimi vmro, ar szo ga poganje pregnali v Sardinio ino szo ga tam vmorili. Szv. Anterus (235—236) je celo szamo edno leto vladao szv. cerkev. On je zapovedao zsvilenje i szmrt manternikov vküp popiszati ino je za to poszebné notariuse nasztavo z dühovnikov. Szv. Fabian (236—250.) je to delo dale zvrso tak, ka vu njegovom caszi szo zse szkoro vszakoga manternika szmrt popiszali. Za njegovoga casza szo zse tüdi racsun krsztsenikov vküp zpisüvali, steri je te zse v Rimi med vszem krvavim preganjanjom na vnoge jezere hodo pa dühovnikov je te zse v Rimi vise 60 bilo. Szv. Lucius papa je okoli 253—54-ih let bio na sztölci szv. Petra. Vu tom caszi szo naglo zandrügim sli vu szmrt za Krisztusa z krsztsenikami vküper tüdi papovje.

Od Sixtusa II. (257—258) szmo zse csteli kak je na szmrt pelani pa za njim njégov diakon szv. Lovrenc. Szv. Dionisius je szpraviscse drzsao v Rimi okoli 267-ga leta, vu sterom szpraviscsi szo poszebnó pravo vero od szv. Trojsztva mogli braniti proti krivovercom. Szv. Eutychianus (275—285) je poszebnó vu tom glaszoviten, ka je z lasztivnov rokov vise 300 manternikov pokopao ino ka je odredo blagoszlavljanje zemelszkih darov, stere cslovek vzsvitati scse.

Imenitni cerkveni piszatelje prvih triszto let.

Med najprvimi, ki szo od zsvilenja Krisztusovoga i zacsetka szv. materecerkve piszali moremo imenüvati szv. Mataja apostola, szv. Marka, szprevajalca szv. Petra, szv. Lukacsa szprevajalca szv. Pavla i szv. Janosa apostola, steri stirje szo piszali szv. Evangeliume na na-dehnenje Düha szvetoga. Zvün toga je szv. Lukacs popiszao djanje apostolov, szv. Janos pa szkrivno razodenje, to je proroküvanje od razdiranja Jeruzalema ino od konca szveta, kak njemi je Bog vu videnjaj naprej pokazao, kda je bio na Bathmos otoki v szuzsnoszti. Zvün toga je szv. Paveo apostol, ki je vnoga pizsma pizsao v razlicsne kraje szv. materecerkve. Szv. Jakob, szv. Peter, szv.

[a]nos pa szv. Judas Thaddäus apostolje szo tüdi piznali nisterna pizma od vere i oponasanja krsztsenikov. Ar je pa tem vszem poszebna miloscsa szv. Düha pomagala vu etom piznanji, zato szo vsza eta pizma notrivzeta vu szv. pizmo, stero sze zove novoga zakona.

Zse za apostolszki csaszov sze je zgodilo, ka szo po razlicni krajaj nasztanoli modrijasje, ki szo bole steli znati pravo vero szv. materecerkve, kak apostolje szami tak, ka je szv. Janos apostol zse za volo taksih, ki szo krivevere vcsili — od sterih mo vam szledkar piznali — mogeo napiszati szvoj evangelium pa pravo vero Krisztusovo. Po szmrti apostolov je pa escse vecs bilo krivo-verszkih vucsitelov, ar je satan blodo pameti, kak je blodo zse pri rojsztvi Jezusovom Herodesa i zsidovszke pizmoznance, naj bi zmesao nakanenje bozse vu szv. matericerkvi.

Nego Bog je vszakoga hipa zbüdo modre mozse vu szv. matericerkvi, ki szo sze proti posztavili krivomi vcsenjej ino z evangeliumov, piszem, predg i navade apostolov szkazali pravo katolicsanszko vero.

Med temi mozsami szo imenitesi vu tom csaszi: Eden nepoznani je pizao edno pizmo k Diognetusi, vu sterom je krsztsanszko vero brano proti poganov ogovarjanji ino je popisao pobožnoszt i lübeznoszt do blizsnjega i mirno zšivljenje krsztsenikov. Za njim szta niksi Aristides modroznanec i athenszki bl. Kvadratus Hadrian caszari poszlala nikse pizmo na obrambo krsztsenikov. Bili szo escse drügi, sterih szamo imena poznamo, nego pizma njihova szo zgüblena. Med ete sze racsunajo, csi li piszeneni osztankov od njih ne imamo szv. Ignac püspek Antiochejszki i szv. Polykarp Smyrne püspek, steriva vreloszt i predge szo bile proti poganom i krivovercom zmozsna obramba krsztsenikov. Teva dva szta bila vucsenika szv. Janosa apostola. I ovi drügi szo vszakojacski vidili ednoga eli drügoga apostola i poszlühsali njihove navuke. Vmrla szta obadva z krvavov szmrtjov; Ignac za csasza Trajan caszara, Polykarp pa za csasza Marcus Aureliusa, kak szmo zse eti popiszali.

Med njimi je szv. Justinus manternik, ki je okoli 100-ga leta rojeni od poganszkih sztarisov v Palestini. Kak moder mladenec je vnoga szkusao ino sze vcsio, raz-

licsne vucsitele i njihove navuke poszlühsao od namena csloveka i njega izhajanja i konca, nego szrce njegovo sze je zevszim tem zadovoliti ne moglo. Na szlednje ga je eden sztarec med szprehajanjem opominao, naj sze vcsi modroszt i navuk prorokov i Krisztusa. Poszlühno je sztarca ino je vrel i krsztzenik posztano. Kak krsztzenik je edno pizmno pizsao za Antonius Pius caszara, stero je njegovomi szini i naszledniki Marcus Aureliusi poszlaao na obrambo krsztsanszkoga navuka i zsvljenja, stero szmo zse eti popisnali na kratci, vu sterom poszebnio szv. meso i bozso szlüzsbio popise. Glavo szo njemi vzeli za caszara Marcus Aureliusa okoli 165-ga leta.

Njegov vucsenik je bio Tatian, ki je z tem miszlo bole obraniti krsztsansztvo, ka je vu pizmaj szvojih zkazao praznoszt i nikaj vrednoszt poganszke vere. Athenagoras je okoli 170-ga leta pizsao caszari Marcus Aureliusi, ka szo krsztzeniki ne nevredni njegove obrambe ino njemi je tüdi razlozso njihovo zsvljenje. Szveti Theofil, püspek v Antiochii, je vu szvojih trojih knigah od prazne vere poganov, od bivsztva ednoga Boga ino od szv. Trojsztva razlozso krsztsanszki navuk z recsmi i modrosztjov, stero scse dendenesnji z csüdivanjem poszlühsamo.

Eden iz najvucsenesih je bil szv. Klement alexandrin szki, steroga tak zovemo, naj ga ne bi z szpodobnoga imena papom premenili. Püspek je bio, rojeni z poganszkoga roda, vucseni mozs, ki je vnoga pizsao proti krivovercom. Vmro je okoli 217-ga leta. Z szpodobnov modrosztjov sze je borio za szv. matercerkev njegov vucsenik Origenes, ki je poszebnio proti niksemi Absusi, krivomi proroki dao vö szvoja pizsma. Zvün toga popise szpoved, stera more biti z vadlúvanjom grehov. Vmro je 254-ga leta r. Kr.

Na zahodi szo bili szv. Irenens, szv. Dyonisius, v Afriki Minutius Felix, ki je takse pizmno pizsao proti pizmni ednoga pogana po imeni Ceciliusa, ka je te poganszki vucsenjak szam krsztzenik posztano rekocs: »Obadva szva obladala: Ti mene, jesz pa blodnoszt.« — Tü je bio tüdi Tertullian, ki je zkazao vu szvojih pizmaj. ka szo krsztsenicje ne neprijateljje drzsanja i caszara ino ka szo oni ti najbogsi podlozsniki drzsanja.

Popise zvün toga, kak more eden dober krsztsenik posebno pa krsztsanszka dovica zsiveti i poleg toga vnogo zvedimo od njega iz sztarinszki navad krsztsenikov. Szv. Ciprian karthagitanszki püspek tüdi to najbole pred ocsmi ma vu szvojih pismaj, kak prazna je poganszka vera i kak malo mira szpravi szrci csloveka. Piszao je escse od jedinoszti szv. materecerkve ino je posebno vu szveszti pokore nasztavo red i osztrocso za one, ki szo iz sztraha od poganov zatajili pravo vero pa szo te steli brezi pokore nazajpridti. Rojeni je okoli 202-ga leta r. Kr, vmro je pod mecsom poganov 258-ga.

Bassa Ivan

Remusat Ana Magdalena.

Gucsimo szi zdaj od szvétoga zshivlenja Remuzat Ane Magdalene. »Njeho szveto zshivljenje poszvedocsijo njeni prednji, ki szo jo na vszakovrsztne szküsnye devali; poszvedocsi njeni szpovednik, ki je zadoszta razumen bio, naj v njej dobro od hüdogo razlocsi, poszevdocsi njeni püspek, ki je pazko meo na njeno zshivljenje; Ana Magdalene i njenoga szpovednika obnasanje celi szamosztan szvedocsi, steri jo je 20 let na szkrbi meo i jo vszikdar viszoko postüivao, poszvedocsi naszlednje celo meszto, stero jo vidilo i obcsüdivalo«.

Njenoga szvetoga zshivlenja glasz je raziseo zse od njenoga detinsztva, pred, kak je nüna posztanola. I kda bi oblübo csinila, nepricsakovano je teliko lüdj prislo v szamosztan, ka szo sze prebivalci szamosztana ne zadoleli zadoszta nad tem csüdivati !

Iz toga je to zhajalo, ka szo jo vu veliki seregah obiszkávali i od nje v telovnih i düsevnih potrebcsinah za preszvetlenje proszili. Za szveticu szo jo meli vszi i za pravico szo drzsali vsze njene recsi,

Obszinszko znánje je bilo, pravo je 15-i szvedok, ka je szesztra Remuzat szvéta. Vu Marseille-i jo od püspeka do szlednjega csloveka, ki jo szamo poznao za odebrano düso drzsao, stereo je G. Bog sz szvojimi dári okincso, ki je z njim vszikdar zdrüzsena bila, stere jákoszti szo ne bilé proszta i prázna recs i niti szo ne bile navadne, nego zvünredno velike. Te szvedok nadale pravi, ka v celom meszti sze je glaszilo po njenoj szmrtri: »Mrla je szvetica.«

(Dale.)

Klekl Jozsef.

Ka za kvára vcsini szmrten greh?

Vszaki szmrten greh, tüdi szamo z mislenjom vcsin-jeni, vkrádne düsi poszvecszenja miloscso, bozso, nadna-ravno zšivljenje, pravico do nebész. Cslovecsa düsa je brezi poszvecsajocse miloscse bozse rayno tak mrtva za nebésza, kak je telo brezi düse mrtvo na zemli. Csi zgübis miloscso bozso, zgübis nebésza, zgübis tak rekocs Boga szamoga. Zato pravi szv pizmo: „Steri pa greh i hüdobijo delajo, szo szovrázsniki szvoje düse! (Tob, 12, 10.) Csi bi ovak escse tak pobozsno zšivo i doszta dobroga vcsino, pravico do nebész ti vzeme szamo eden szmrten greh. Szv. Paveo apostol pravi: ocsiveszna szo pa dela tela, stera szo tá: Praznoszt, necsisztoszt, neszramnoszt, razvüdanoszt, bolvansztvo, vujvicsüvanje szovrázstvo, drazsbe, szvája, csemerje, njevka, nemir, buntaje, nevoscse-noszt, omor, pijanoszt, lakovnoszt, i ka je tomi edna-koga vam povém kak szam vam i prle povedao ka steri taksa delajo ne bodo bozsega kralesztva doszégnoli.“ (Gal. 5, 19, 21.) Szmrten greh vkrádne düsi tüdi vszo njéno lepoto i jo tak zamázse, ka bi mro od groze, csi bi mogeo viditi sz telovnimi ocsmi düso sztojecso v sztáni szmrtnoga greha. Szv. Krizosztom pravi, ka je bole grda kak hüdi düh. (Homil. 30. ad populum.) Dokecs je düsa v sztani poszvecszenja miloscse bozse, je neizrecseno lepa i Bog szám prebivle v njoj. Ve szam Krisztus pravi: „Csi me sto lübi, de moje recsi zdrzsavao; i moj Ocsa de ga lübo, i va knjemi prisla i prinjem prebivala. (Jan. 14, 23.)

Szv. Paveo Apostol pita: „Ali neвете, ka szo vase kotrige církev szv. Düha, steri je vu vász.“ (I. Kov. 6, 19.) Kak hitro zato sto szmrten greh vcsini, zapüsztí szv. Düh szvojo cerkev, toje njegovo telo; greh prezsené tak rekocs Bogá z csloveka i odpré dveri njegovoğa szrcá satani; düsa v sztani szmrtnoga greha je neprijatelica bozsa i

dekla hűdoga dűhű. Szmrtén greh pa ne zeme dűsi szamo miloscse bozse, liki tűdi zaszlűzsenje vszeh njenih dobrih del. Po proroki Ezekiasi pravi Bog szam: „Csi sze pa pravicsen od szvoje pravicsnoszti odvűnű i doprinasa hűdobijo po vszeh gñjűszobah, stere je hűdoben navcseni delati, ali de zsivo? Vsza nyegova pravicsna dela, stera je vcsino, do pozűblena.“ (Ezek. XVIII. 24.) Csi merje v sztűni szmrtnoga greha, szo zgűblena vsza njegova dobra dela, molitvi, poszt, almostvo, vsze, ka je dobroga vcsino ali za volo Boga hűdoga pretrpo v celom szvojem zsvljenji, z toga njemi Bog nika neplűcsa vu vcsnoszti.

Zato csi sze v sztűni szmrtnoga greha posztis, űlmostvo delis, molis, v cerkev hodis, betezsnike pohűjas, vsze tű dobra dela szo za nebűsza mrtva; vnebűszah ne dobis niksega placila za nje. Zakaj pa ne? Ar szmrtén greh vkraj vzeme zaszlűzsenje vszakomi dobromi deli i je tak rekocs v rasztrgano brez dna vrűcse vrűse, z steroga vsze szkoz szpadne. Nadale szmrtén greh ti odvzeme mir i dűhovno veszűlje. Szkűsűvanje csloveka tak oműmi, ka szkoro nevű, ka vcsini, gda v szmrtén grehi szpadne ali kak hitro je greh vcsinjeni, tak hitro zse oglűszi dusna veszt i gresnika opomina: ka szi vcsino? Dűsna veszt ga pecse, kak csrv ga grizű, dokecs ma szmrtén greh na dűsi.

I tű nemirovcšina sze ne dű odpraviti iz szrea niti po igri, niti po pleszi, ne po jeli, ne po pili, jedino po dobroj szpovedi. „Hűdobni ne iműjo mira“ pravi szv. pizmo. Cse csűs mir na dűsi meti, neszmes biti hűdoben; hűdoben szi pa szamo te ne, csi ne imas na dűsi szmrtnoga geha. Zato opravi dobro szpoved, naj mir, miloscso, nűbo, Bogű nazajdobis.

S. J.

13
30
19
32
47
141

Drobizs. — Glászi.

Zsalosztai racsunje idejo toga hipa po novinah krsztsanszskoga szveta, kda drzsavne statiszticsne kanccalarie vödajo szvoje racsune. Szvet naprejide vu szvetszskom znanji, lüdsztvo modrüje od vnogoga, ka je prle nasim ocsakom nepoznano bilo, po drügoj sztrani pa bezsi vszaki za szvojim krühom; nego nemrtelne düse szo vu gladi i zseji, szrca szo nezadovolna, ar szrci-düsi neza-doszta vino pa meszo, düsa vecs: nebo proszi pa ravno to njoj ne szpravla szkoro niscse. Gledajte na priliko v Berlini (glavnom meszti nemske drzsave) sze je narodilo 1904-ga leta 47,200 dece pa z teh szo szamo 5800 dali okrsztiti. Zakonov med krsztsenikami sze je szklenolo pred civilszkov oblasztjov 20.730 pa z med teh je 7338 ne bilo vu cerkev. Vmrlo je 32,000 lüdih pa z teh vecs kak polovica: 17,000 sze dalo brezi dühovnika pokopati.

Szpodobne racsune cstemo z *Amerika*, kde je leta 1906-ga 13 million katolicsancov vküpzracsunanih meszto 30 million, luteranov pa drügih vadtüvanj pa 19 million tak ka vu celom drzsanzji okoli 32 million onih, ki escse szvojo vero vadtüjejo, 47 million je pa taksih, sterim zse vera i Bog ne racsuna!

V *Ausztirii* szo zebiranja drzsavnih poszlanikov bila zdaj pa je lüdsztvo 88 nevernih socialdemokratov zebralo, csi li ka je zebiranje szkrivno bilo pa niscse ne zvedi, na koga sto votum da; zuamenje, ka szo szoszedje tüdi ne bogsi, kak Berlincsarje, ali amerikanci.

Kak pa prinasz? Nancs ne guesmo od toga. Od tisztoğa mao, ka je civilszki zakon, je vu leti vise 10 jezero taksih parov na vogrszkom, steri sze z nova locsijo za najmensega zroka volo. Vu cerkev escse hodimo, k szpovedi zse ne jako vrelo, popa pa preklinjamo szvojega pred zsidovom, ki szvojega rabinara csaszti.

V Budapesti szo fare, ka 80 jezero düs majo; to je z csisza nemogocse, ka bi sto vsze szpovedati mogeo, ali ka bi vszi szv. meso mogli poszlhüsatı.

Na nasem szlovenszkom je tüdi tak. Szo fare z 8—9 jezero düsami pa z malimi cerkvami. Kapele zidajo vesznice, naj bo ednok vu leti proscsenje vu kresmi, nego ka bi szı fare nove delali ali vekse cerkve, to ne mogocse! Bi bilo mogocse, liki nega vecs vreloszti nasih ocsakov, ne maramo vecs za szv. meso i predgo, vsze od grofov csakamo pa pozabimo, za vero szmo düzsni zsıtek dati, ne szamo par rajnskov na leto. Gizda zida kapele i krızse za ostarjase, pobożsnoszť pa roke vküp dene pa szı zdiĥava, ka vecs nemorem vcsıiniti, satan sze pa veszeli, ar vidi, ka je zsetva velka, vozsina sze poveksava, delavcov: düĥovnikov pa nındri, ar sze lüdsztvo nescse szkrbeti, ka bi bili. Zdaj zacsınimo, dokecs ne prekeszno, ar nasa deca ovacsı ne bodo cerkve zıdala i fare nasztavlıala, nego do escse te sztojecse dolıpodırala. (bi)

Z nemskoga pisejo, ka je tam Lőwenstein Karol vojvoda (herceg) vu kloster sztopo. Cslovek je zse 73 leta sztar. Dugi csasz je to pa vu vszem tom csaszı sze je za edno vojüvao i borio: za szv. matercerkev i njene pravice. On je bio med prvimi, kda szo na nemskom leta 1871-ga zacsınoli krsztsanszki part za obrambo vere, dao sze je za poszlanika zebrati ino je vszıkdar med prvimi osztao vu deli. Poleg toga je vnogo penez zdavao na dobre katolicsanszke nacsıne pa zdaj sze te scsı va klostri pripravlati k dobroj szmrťi. Mi ne moremo vszi v klostre

na sztare dni, nego k dobroj szmrći nam tūdi dojde, esi mo sze vszikdar i szesirom drzsali za krsceanszke prace i za dobro naso mater, za cerkev katolicsanszko.

(bi)

Rednikov odgovor.

Jauk Károl Szkakovci. Na naso cerkev poszlánih 10 Koron szem vroke dobo. Naj vam té dár povrné Jezusovo Szrcé na ovom szveti.

K. St. Gr. Zakaj sze szkrivas? Poprávi sze i bo, kda na njo red pride, notrivzeta. Dobro bi bilo kaj szem gor tūdi poglednoti. Pocsitnice hitro ninejo.

Ki scsé med Amerikanszkimi szlovenci Marijin liszt dáblati, naj sze obrné sz recsjov ali sz pismom k Dravec Alojziji mladenci v **South Bethlehem Penna. 214. second str.** i naj pri njem doliplácsa 65 centov, 60 za liszt, 5 za penez premenjábanje.

Klekl Jozsef,
plebános.

